

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/109313,Uroczystosc-poswiecenia-odnowionych-24-mogil-zolnierzy-Wojska-Polskiego-Lukow-7-.html>
20.04.2024, 13:48

Uroczystość poświęcenia odnowionych 24 mogił żołnierzy Wojska Polskiego - Łuków, 7 września 2020

7 września 2020 r. msza św. celebrowana przez ks. kanonika Andrzeja Kieliszka w kościele św. Rocha na cmentarzu parafialnym w Łukowie rozpoczęła uroczystości poświęcenia odnowionych staraniem Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN 24 mogił żołnierzy Wojska Polskiego, którzy polegli we wrześniu 1939 r.

Przed

Po

Po zakończeniu mszy, w okolicznościowym przemówieniu dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek, przypomniał znaczenie etosu Żołnierza Wojska Polskiego.

„Żołnierz polski we wrześniu 1939 r. stanął w obronie państwa i narodu.

Żołnierz polski, niezależnie od przedwojennych sporów politycznych, konfliktów społecznych walczył w obronie wszystkich obywateli II RP, broniąc ich przed tym złem, które narodziło się w Niemczech. Nikt nie mógł udawać, że nie wie co nadciąga z zachodu. Działy już obozy w Dachau, Mauthausen, Sachsenhausen. Polityka Hitlera była powszechnie znana. Żołnierz polski podjął próbę powstrzymania tej zagłady, która wdarła się na polskie ziemie. (...) Dziś, żołnierz polski, musi mieć pewność, że jeżeli złoży tą najwyższą ofiarę, to Rzeczpospolita się upomni o niego, że nie zostanie zapomniany. Dzisiejszą uroczystością oraz przeprowadzonymi pracami remontowymi, pokazujemy obecnym żołnierzom, że Państwo polskie po ponad 80 latach nie zapomina o Obrońcach Ojczyzny."

Dyrektor BUWiM otrzymał z rąk prezesa Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Koło Łuków pana Ryszarda Grafika oraz burmistrza Miasta Łuków pana Piotra Płudowskiego okolicznościową tabliczkę, jako formę podziękowania za trud pracy przy realizacji prac remontowych w Łukowie.

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

Zebrani przeszli przed kościoła na miejsce ceremonii wojskowej i poświęcenia nagrobków, gdzie odegrano hymn państwowy. Następnie odczytany został Apel Poległych oraz oddano salwę honorową, aby uczcić pamięć tych, którzy dopełnili dziejów polskiej walki o niepodległość i uczynili tę historię historią pełną. Na zakończenie uroczystości ks. kanonik Andrzej Kieliszek odmówił modlitwę poświęcenia grobów oraz dokonał poświęcenia 24 odnowionych mogił.

fot. MN/BUWiM

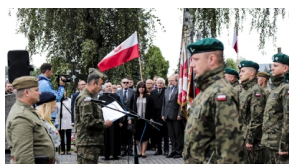
fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

fot. MN/BUWiM

W Łukowie udział wzięły poczty sztandarowe 41 Bazy Lotnictwa Szkolnego, Replikę Sztandaru Bojowego I Batalionu 35 Pułku Piechoty Armii Krajowej z Jaty, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Koło Łuków, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Trzebieszów, Sztandar Urzędu Miasta Łuków.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek oraz zastępca dyrektora BUWiM Joanna Piskorz. W ceremonii udział wzięli senator Rzeczypospolitej Polskiej Stanisław Gogacz, poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Sławomir Skwarek, burmistrz Miasta Łuków – pan Piotr Płudowski i prezes Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Koło Łuków – pan Ryszard Grafik.

Łuków szybko znalazł się w obliczu wojny. 4 i 7 września 1939 roku miasto było bombardowane. Zburzono i spalono wiele budynków, zginęło i zostało rannych setki osób. 4 września między innymi zbombardowano i ostrzelano z karabinów maszynowych, na stacji kolejowej pociąg osobowy z ludnością cywilną ewakuowaną z Ciechanowa (kobiety, dzieci, ludzie starsi) oraz pociąg sanitarny z rannymi polskimi żołnierzami.

7 września w piwnicach zburzonej kamienicy państwa Klimeckich pod gruzami zginęło kilkadziesiąt osób, w tym Polka Zofia Szalej, żona attachè misji angielskiej (przez Łuków przejeżdżały misje wojskowe francuskie i angielskie), studentka Uniwersytetu Lwowskiego Irena Majmeskuł oraz rodzina Wyczółkowskich.

Łukowskie szosy i drogi polne oraz ulice były pełne uciekinierów i uchodźców. Przez łukowski węzeł kolejowy przetaczały się transporty wojskowe i z ewakuowaną ludnością. Wszystko parło na wschód. 11 września doszło do pierwszych starć z Wermachtem na terenie Ziemi Łukowskiej.

18 września Niemcy dokonali karnej ekspedycji Łukowa, zginęło wielu mieszkańców. Palono budynki, wybranych mężczyzn pędzono piechotą do Węgrowa. W bliżej niewyjaśnionych okolicznościach zginęło 56 osób.

W drugiej połowie września wkroczyli do Łukowa Sowieci i przebywali do pierwszych dni października 1939 roku.

Ostatnim akordem walk wrześniowych na Ziemi Łukowskiej był zwycięski bój Zgrupowania gen. Kleeberga „Polesie”, toczący kilkudniową śmiertelną walkę z Niemcami w okolicy Kocka, Woli Gułowskiej, Serokomli, Gułowa, Okrzei i innych miejscowości. Z powodu braku amunicji, wyczerpania żołnierzy i nadciągającym Niemcom posiłków, Polacy byli zmuszeni poddać się. Pomimo zwycięskiej bitwy padł ostatni w Polsce punkt oporu.

Fragment pochodzi z książki “Przywrócona Pamięć” autorstwa pana Ryszarda Grafika - prezesa Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Koło Łuków.